

עת"א 8190/10/15 - מוחמד זובידאת, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 8190-10-15 זובידאת(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בפני	כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר	מוחמד זובידאת,
נגד	
המשיב	שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

החלטה

בפני עתירת אסיר לביטול מאסר חלף קנס ו/או עיכוב ביצוע צו מאסר חלף קנס וביטול ריבית פיגורים וקנס שהוטלו על העותר במסגרת גזר דין פלילי שנגזר עליו.

נימוקי הבקשה :

העותר טוען כי הוא היה אמור להשתחרר מבית הסוהר כבר ביום 28/9/15. בעקבות פנייתו לערכאה שגזרה את דינו - בית משפט השלום, הוחלט לעכב את ביצוע המאסר חלף קנס, אולם שב"ס התעלם מהחלטת בית המשפט ולא יישם אותה.

יצוין כי העתירה הוגשה רק ביום 7/10/15 למרות טענת העותר כי הוא היה אמור להשתחרר בשחרור מנהלי ביום 28/9/15.

בגזר דין שניתן בת.פ. 53785/03/11 (שלום נצרת) מיום 23/4/12 (להלן: "גזר הדין הראשון") נדון העותר לעונש מאסר של 8 חודשים, עונשים נלווים נוספים, קנס בסך 5,000 ₪ או 35 ימי מאסר תמורתו שישולם בתוך 60 יום מיום שחרורו מבית הסוהר ופיצוי למתלונן בסך 1,000 ₪ שישולם גם תוך 60 יום מיום שחרורו ממאסר.

בגזר דין שניתן בת.פ. 14308/10/13 (מחוזי נצרת) מיום 29/9/14 (להלן: "גזר הדין השני") נגזרו על העותר עונש מאסר בפועל של 24 חודשים, החל מיום 29/9/13 ועונשים נלווים נוספים.

העותר מאשר כי למרות שסיים לרצות את המאסר הראשון ביום 2/2/13 הוא לא עמד בתשלום הקנס ולא שילם את

הקנס ואת הפיצוי שנגזרו עליו במועד שנקבע בגזר הדין ובכלל. למעשה, עד היום.

העותר טוען כי בסמוך לתאריך השחרור המנהלי בגין המאסר השני - 26/9/15, נמסר לו כי לא ישתחרר במועד השחרור המנהלי מאחר שהופעל כנגדו מאסר בגין אי תשלום קנס.

העותר טוען כי הופתע מההודעה משום שבמסגרת תיק המעצר שבסופו הוגש כתב אישום ונגזר דינו הראשון הופקד על שמו סך של 5,000 ₪ כערבות להבטחת תנאי השחרור.

לטענתו, לא קיבל כל התראה על אי תשלום הקנס, לא נכח בעת הוצאת צו המאסר ולא קיבל כל התראה מוקדמת בדבר הכוונה להוציא פקודת מאסר בעניינו ודרכי הפעולה העומדים לרשותו.

ביום 22/9/15 פנה העותר לבית המשפט שגזר את דינו בבקשה לביטול המאסר חלף הקנס, לעיכוב ביצוע המאסר חלף הקנס ולביטול ריבית הפיגורים. ביום 24/9/15 הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע המאסר חלף הקנס. הבקשה הועברה לשב"ס, אך שב"ס סירב באופן שערורייתי לקיים את ההחלטה.

העותר טוען כי היתה חובה ליתן לו הודעה מוקדמת בדבר הכוונה להוציא נגדו צו מאסר חלף הקנס, מכח הוראות סעיף 129ג' לחסד"פ (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982. זכותו של העותר להליך הוגן נפגעה. לא ניתנה לו האפשרות להשיג על צו המאסר. גם אם צו המאסר ניתן בנוכחותו בעת גזר הדין היה צריך לזמנו לדין בבקשה למתן צו לביצוע המאסר. מטרתו העיקרית של מאסר חלף הקנס הוא לגרום לנאשם לשלם את הקנס, לשלול את חירותו כתגובה עונשית.

לטענת העותר צו המאסר שהוצא בטל מעיקרו (VOID) ולפיכך, יש להורות על זקיפת הימים שריצה במסגרת המאסר חלף הקנס ע"ח המאסר בהליך האחר אותו ריצה.

כתב התשובה :

גזר הדין הכולל מאסר בפועל ועונשים נלווים אחרים וכן קנס ומאסר, ככל שלא ישולם הקנס, ניתן בנוכחות העותר. העותר לא שילם את הקנס שהושת עליו לאחר ששוחרר במועד שנקבע בגזר הדין. מאז שחרורו עד כליאתו בשנית במסגרת המאסר שנגזר עליו בתיק השני חלפה תקופה של יותר מחצי שנה.

מאחר שהעותר לא שילם את הקנס, נעשתה פנייה לבית המשפט לביצוע המאסר חלף הקנס וביום 23/7/14 חתם נשיא בית משפט השלום על צו מאסר לתקופה של 35 יום, ככל שלא ישולם הקנס. צוין שהפקודה לא תבוצע אם הקנס המקורי (קרן הקנס) ישולם במלואו.

ביום 21/12/14 נמסרה לעותר הודעה בכתב בדבר צו המאסר שהוצא והעותר ביקש שהות לשלם את הקנס (ההודעה צורפה כנספח לכתב התשובה).

על אף הצהרתו, לא שילם העותר את הקנס ועל כן צו המאסר הופעל נגדו ביום 4/1/15 וריצוי המאסר הפלילי שנגזר בתיק השני הופסק עד לסיום המאסר מכח צו המאסר שהוצא.

העותר סיים לרצות את 35 ימי המאסר ביום 7/2/15, ולאחר מכן המשיך לרצות את עונש המאסר השני שנגזר עליו.

הודעה על ריצוי המאסר חלף הקנס נמסרה למדור קנסות באגף לגביית קנסות והתיק שהתנהל במרכז לגביית קנסות נגד העותר נסגר, כאמור בהודעה מיום 21/9/15.

במכתב ששלח מר נועם דיאני, מרכז בכיר במרכז לגביית קנסות ביום 30/7/14 הוא מציין כי נמסרה לעותר/לחייב הודעה בה פורט, בין היתר, סכום הקנס, תוספת הפיגורים, הוצאות הגביה, ימי המאסר בתמורה, החובה להציג אסמכתא על תשלום במידה ונפרע הקנס, ככל שלא שולם החוב, לשלמו בתוך 15 יום, והאפשרות לפנות למרכז לגביית קנסות בבקשה להסדר חוב.

משלא שולם הקנס ו/או לא עמד הנאשם בהסדר חוב חתם בית המשפט על הפקודה.

המרכז לגביית קנסות ביקש שתימסר לו הודעה בכתב על מועד ביצוע הפקודה ומקום כליאתו של הנאשם בציינו כי על פי הוראת החוק, תשלום פיצוי קודם לתשלום הקנס.

במקרה הנוכחי נדון הנאשם גם לקנס (₪ 5,000) וגם לפיצויים למתלון (₪ 1,000).

דין:

על פי הנתונים האמורים לעיל, ריצוי עונש המאסר במקום הקנס התבצע החל מיום 4/1/15 והסתיים ביום 7/2/15.

הפניה לבית משפט השלום וההחלטה הנטענת על עיכוב ביצוע ניתנה ביום 24/9/15, דהיינו יותר מ - 8 חדשים לאחר שהעותר סיים לרצות את המאסר חלף הקנס. לפיכך, טענות העותר לפיהן שב"ס התעלם מהחלטת העיכוב ולא עיכב את הביצוע, אין להן מקום.

הפעלת פקודת המאסר במקרה דנן תואמת את הוראות סעיף 129א לחוק סדר הדין הפלילי, נוסח משולב, התשמ"ב - 1982.

סעיף 129א(ג) קובע שצו מאסר לביצוע מאסר במקום קנס שניתן שלא בנוכחות הנידון או סנגורו, **לא יבוצע בטרם הומצאה לנידון התראה בכתב על כך לפחות 14 ימים מראש.**

אין בהוראת הסעיף חובה לקיים דיון בנוכחות הנאשם בבקשה לצו ביצוע מאסר במקום קנס שלא שולם (ושנגזר על נאשם בנוכחותו). הוראת הסעיף מדברת על כך שהצו שניתן בלא נוכחותו של הנידון או סנגורו **לא יבוצע אלא בהתראה של 14 יום.**

מתגובת המשיבה ומהמסמכים שצורפו עולה שהעותר קיבל התראה כנדרש וכמתחייב מהוראות סעיף 129א, אך למרות זאת לא שולם את הקנס ולכן צו ביצוע מאסר בוצע והעותר סיים זה מכבר את ריצוי עונש המאסר במקום הקנס.

בהודעה עליה חתום העותר בדבר הפעלת פקודת המאסר, צוין מפורשות, בין היתר, שהפעלת צו המעצר תפסיק את המאסר הפלילי אותו הוא מרצה כקבוע בסעיף 71 לחוק העונשין. כמו כן, צוין שלא ניתן יהיה לשלם את הקנס בדיעבד

לאחר שירצה את המאסר על פי הצו.

מקרה דומה נדון בבית המשפט העליון בתיק **רע"ב 1104/11 עודה עומר נ' שב"ס**, גם שם במהלך ריצוי תקופת מאסר בתיק שני התקבלה אצל שב"ס פקודת מאסר בגין אי תשלום קנס שניתן במסגרת גזר דין בתיק ראשון, והמשיב שם חתם על טופס "הפעלת פקודת מאסר בשל אי תשלום קנס".

לאחר שצו המאסר בוצע והמבקש ריצה את מלוא תקופת המאסר (180 יום), הוא הגיש בקשה לתשלום הקנס במקום המאסר ובקשתו נדחתה. חרף החלטת בית משפט החליט המבקש לשלם את פקודת המאסר לאחר שריצה את המאסר והגיש בקשה להפחית מתקופת מאסרו השני את אותם 180 יום. משנדחתה בקשתו, הגיש עתירה.

בית המשפט המחוזי קבע כי משום שהבקשה לתשלום חלף קנס נדחתה ומשתקופת המאסר רוצתה במלואה, לא ניתן לבטלה למפרע.

בבר"ע לבית המשפט העליון טען המבקש כי בהתאם לפקודת הנציבות 04.23.00 היה צריך שב"ס לערוך ראיון לעותר ולהסביר לו את השלכות אי תשלום הקנס במועד.

בית המשפט העליון דחה את הבר"ע בציינו שמלכתחילה עשה המבקש (כמו העותר כאן) דין לעצמו ולא שילם את הקנס במשך תקופה ארוכה ואף לגופו של עניין די העתירה להידחות.

סעיף 46 לחוק העונשין קובע :

"... היה בין תקופות המאסר, מאסר בשל אי תשלום קנס, ישא אותו תחילה, לפני כל מאסר פלילי אחר. ואם היה במאסר פלילי בעת שהוטל עליו מאסר בשל אי תשלום קנס, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת המאסר בשל אי תשלום הקנס וישוב ויימשך משתם המאסר האמור".

לפיכך, בדין הפסיק המשיב את מנין מאסרו הנוכחי ומנה את תקופת המאסר בשל אי תשלום קנס.

כיוון שחלפה מלוא תקופת המאסר מבלי שהמבקש שילם את הקנס חל הכלל שנקבע בהלכת שעת- בג"צ 60/83, שעת נגד שב"ס (וכן ראה ע.פ 1909/09 עזאזה נ' מ"י) ולא ניתן לבטל בדיעבד את תקופת המאסר שאותה כבר ריצה.

באשר לטענה שהמשיב הפר את חובתו על פי דין ועל פי פקודת הנציבות להבהיר לו את השלכות אי תשלום הקנס, טענה זו איננה מקובלת עלי. די להפנות לטופס עליו חתם העותר בו היה מדוע לכל הפרטים, לקיומו של הצו ואף ניתנה לו, לבקשתו, שהות לשלם את הקנס, למרות קיומה של פקודת המאסר, אלא שהעותר לא השכיל לנצל את ההזדמנות שניתנה לו, לבקשתו.

הטופס עליו חתם העותר ממלא אחר הוראות פקנ"צ 04.23.00.

אמנם הטופס איננו מתעד את היקף ההסברים שניתנו לעותר והאם הוסברה לו האפשרות לבקש את דחיית מועד ריצוי המאסר, ואולם, לאור חזקת התקינות המנהלית והעובדה שנערך עם העותר ראיון במסגרתו הודיע שבכוונתו לשלם את הקנס בתוך מס' ימים, וחתימתו של העותר על הטופס, -ועובדות אלה אינן במחלוקת. על רקע כל האמור, אין לקבל

את טענת העותר לפיה לא קיבל כל התראה על אי תשלום הקנס וזאת בניגוד להודעת המרכז לגביית קנסות, כמפורט לעיל.

טעותו הנטענת של העותר לפיה סבר שאין צורך לשלם את הקנס משום שבמסגרת תנאי השחרור ממעצר הימים הוא הפקיד ערובה כספית- שבכך שולם הקנס איננה מאיינת את הוראות הדין. אלא אם כן ניתנה החלטה שיפוטית אחרת

גם אם נכונה הטענה לפיה העותר חויב להפקיד ערובה במסגרת מעצר הימים, אין לראות בה כתשלום הקנס.

מהודעת המרכז לגביית קנסות עולה שהעותר לא שילם גם את הפיצוי למתלונן כאשר המחוקק קובע שתשלום הפיצוי קודם לתשלום הקנס.

סיכומו של דבר, העותר לא שילם את הקנס. צו ביצוע המאסר הוצא כדין, ניתנה התראה לעותר בהתאם להוראות סעיף 129א(ג) לחסד"פ.

משלא שולם הקנס למרות ההתראה, הופסק ריצוי המאסר של גזר הדין השני לצורך הפעלת המאסר במקום הקנס. העותר סיים לרצות את המאסר במקום הקנס, זמן רב מאוד לפני שפנה לבית המשפט. ההחלטה לעיכוב לא היתה לה שום נפקות, שכן לא היה מה לעכב מאחר שהעותר ריצה כבר את עונש המאסר במלואו, ולאחר מכן שב להמשיך ולרצות את גזר הדין שבתיק השני.

כל אלה מביאים למסקנה כי אין מקום לקבל את העתירה.

לפיכך, אני דוחה את העתירה.

ניתנה היום, ו' חשוון תשע"ו, 19 אוקטובר 2015, בהעדר הצדדים.